Р Е П У Б Л И К А Б Ъ Л Г А Р И Я
М И Н И С Т Е Р С К И С Ъ В Е Т

Проект

Р Е Ш Е Н И Е №

от 2026 година

ЗА ОДОБРЯВАНЕ НА ЗАКОНОПРОЕКТ

На основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България

М И Н И С Т Е Р С К И Я Т С Ъ В Е Т
Р Е Ш И:

1. Одобрява проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за достъп и разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия.

2. Предлага на Народното събрание да разгледа и приеме законопроекта по т. 1.

3. Заместник министър-председателят по чл. 5, ал. 1, т. 4 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация да представи законопроекта по т. 1 в Народното събрание.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ГЛАВЕН СЕКРЕТАР НА
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ:

Р Е П У Б Л И К А Б Ъ Л Г А Р И Я
Н А Р О Д Н О С Ъ Б Р А Н И Е

Проект

З А К О Н

ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ДОСТЪП И РАЗКРИВАНЕ НА ДОКУМЕНТИТЕ И ЗА ОБЯВЯВАНЕ НА ПРИНАДЛЕЖНОСТ НА БЪЛГАРСКИ ГРАЖДАНИ КЪМ ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ И РАЗУЗНАВАТЕЛНИТЕ СЛУЖБИ НА БЪЛГАРСКАТА НАРОДНА АРМИЯ

(Обн., ДВ. бр. 102 от 2006 г.; изм. и доп., бр. 41, 57 и 109 от 2007 г., бр. 69 от 2008 г., бр. 25, 35, 42, 82 и 93 от 2009 г., бр. 18, 54, и 97 от 2010 г., бр. 23, 32 и 48 от 2011 г., бр. 25, 38, 87 и 103 от 2012 г., бр. 15 от 2013 г., бр. 53 от 2014 г., бр. 79 от 2015 г., бр. 71 от 2016 г., бр. 13 и 103 от 2017 г., бр. 7 от 2018 г., бр. 17 и 79 от 2019 г., бр. 69 от 2020 г., бр. 23 от 2021 г., бр. 43 от 2022 г., бр. 84 и 88 от 2023 г. и бр. 16, 25, 51 и 69 от 2026 г.)

§ 1. В чл. 2 се правят следните изменения и допълнения:

1. В основния текст след думите „оригиналните документи“ се добавя „на органите по чл. 1“.

2. В т. 1 думите „Комисията за разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия“ се заменят с „Държавна агенция „Архиви“.

§ 2. В чл. 3, ал. 1 т. 21 и 27 се отменят.

§ 3. В глава втора, в наименованието на раздел I думите „Комисия за разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби

на Българската народна армия“ се заменят с „Правомощия на „Държавна агенция „Архиви“ и на председателя на агенцията“.

§ 4. Членове 4-8 се отменят.

§ 5. В чл. 9 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се ал. 1:

„(1) Дейностите по този закон се извършват от Държавна агенция „Архиви“.

2. Досегашният текст става ал. 2 и в нея, в основния текст думата „комисията“ се заменя с „Държавна агенция „Архиви“.

3. Създава се ал. 3:

„(3) Индивидуалните административни актове по този закон се издават от председателя на Държавна агенция „Архиви“. Актовете на председателя могат да се обжалват по реда на Административнопроцесуалния кодекс.“

§ 6. В чл. 10, 11, 13, 17, 19, 20, 22, 26, 30 и 31 думите „Комисията“ и „комисията“ се заменят с „Държавна агенция „Архиви“.

§ 7. Член 12 се отменя.

§ 8. В чл. 14 се правят следните изменения:

1. В изречение първо думата „Комисията“ се заменя с „Държавна агенция „Архиви“ и думите „взетите решения“ се заменят с „издадените актове“.

2. Изречение второ се отменя.

§ 9. Създава се чл. 14а:

„Чл. 14а. (1) Към председателя на Държавна агенция „Архиви“ се създава Централна експертна комисия за обявяване на принадлежност на български граждани към органите на Държавна сигурност и на разузнавателните служби на Българската народна армия, включително на техните предшественици и правоприемници, за периода от 9 септември 1944 г. до 16 юли 1991 г.

(2) Председателят на Държавна агенция „Архиви“ определя състава, задачите и правилата за работа на Централната експертна комисия по ал. 1.“

§ 10. Член 15 се отменя.

§ 11. В чл. 16 се правят следните изменения:

1. В ал. 1 думата „комисията“ се заменя с „Държавна агенция „Архиви“.

2. В ал. 2 навсякъде думата „комисията“ се заменя с „Държавна агенция „Архиви“.

3. В ал. 3:

а) в изречение първо думите „искането на комисията“ се заменят с „искането на Държавна агенция „Архиви“;

б) в изречение второ думите „еднократно от комисията“ се заменят с „еднократно от председателя на Държавна агенция „Архиви“.

§ 12. В чл. 21 се правят следните изменения:

1. В ал. 1-3 думата „комисията“ се заменя с „Държавна агенция „Архиви“.

2. В ал. 4 думите „членовете на комисията или оправомощени от нея лица от администрацията ѝ“ се заменят с „председателят на Държавна агенция „Архиви“ или упълномощени от него служители на агенцията“.

§ 13. В чл. 28 думата „Комисията“ се заменя с „Председателят на Държавна агенция „Архиви“, а думите „се е произнесла” се заменят с „има произнасяне”.

§ 14. В чл. 29 се правят следните изменения:

1. В ал. 1 думата „комисията“ се заменя с „председателя на Държавна агенция „Архиви“.

2. В ал. 3 думата „комисията“ се заменя с „Държавна агенция „Архиви“.

3. В ал. 4 думите „Решението на комисията“ се заменят с „Решението на председателя“ и думите „интернет страницата на комисията“ се заменят с „интернет страницата на Държавна агенция „Архиви“.

4. В ал. 5 думата „комисията“ се заменя с Държавна агенция „Архиви“.

5. В ал. 6:

а) в изречение първо думата „комисията“ се заменя с „Държавна агенция „Архиви“ и думите „решението, с което“ се заменят с „актът, с който“;

б) в изречение второ думите „Комисията посочва“ се заменят с „Посочват се“.

6. В ал. 7 думата „комисията“ се заменя с „председателя на Държавна агенция „Архиви“.

§ 15. В чл. 31 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 2 думата „комисията“ се заменя с „председателя на Държавна агенция „Архиви“.

2. В ал. 3 думата „Комисията“ се заменя с „Председателят на Държавна агенция „Архиви“.

3. В ал. 4, т. 2 накрая се добавя „срещу заплащане на разходите, определени по реда на чл. 20, ал. 2 от Закона за достъп до обществена информация“.

4. В ал. 8, в изречение второ думата „комисията“ се заменя с „председателя на Държавна агенция „Архиви“.

§ 16. В чл. 32 се правят следните изменения:

1. В ал. 2:

а) в изречение първо думата „комисията“ се заменя с „Държавна агенция „Архиви“;

б) в изречение второ думата „Комисията” се заменя с „Председателят на Държавна агенция „Архиви”.

2. В ал. 3 думата „комисията“ се заменя с „Държавна агенция „Архиви”.

§ 17. В чл. 33 се правят следните изменения:

1. В ал. 1 думите „от 15 000 до 30 000 лв.“ се заменят с „от 8000 до 16 000 евро“.

2. Алинеи 2 и 3 се изменят така:

„(2) Актовете за установяване на нарушенията се съставят от упълномощени от председателя служители на Държавна агенция „Архиви“.

(3) Наказателните постановления се издават от председателя на Държавна агенция „Архиви“.“

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 18. (1) Закрива се Комисията за разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия.

(2) Правомощията на председателя, на заместник-председателя, на секретаря, както и на членовете на комисията се прекратяват от влизането в сила на този закон.

(3) Министерският съвет създава ликвидационна комисия и определя нейните функции. Председателят на ликвидационната комисия упражнява правата на орган по назначаването по смисъла на Закона за държавния служител, съответно на работодател по смисъла на Кодекса на труда, по отношение на служителите на закритата комисия по ал. 1. Ликвидационната комисия извършва ликвидацията на закритата комисия по ал. 1 в срок три месеца от назначаването ѝ. Разходите по ликвидацията, включително за възнагражденията и обезщетенията по Закона за държавния служител и по Кодекса на труда, са за сметка на средствата по утвърдения бюджет на закритата комисия.

(4) Активите, информационният ресурс, пасивите, архивът, правата и задълженията на комисията по ал. 1 преминават към Държавна агенция „Архиви“.

(5) Служебните правоотношения със служителите на комисията по ал. 1 преминават към Държавна агенция „Архиви“ при условията и по реда на чл. 87а от Закона за държавния служител и чл. 123 от Кодекса на труда и в съответствие с определените в Устройствения правилник на Държавна агенция „Архиви“ структура и числен състав.

(6) Министерският съвет приема промените в Устройствения правилник на Държавна агенция „Архиви“ и урежда прехвърлянето по ал. 5 в срок три месеца от влизането в сила на този закон. До влизането в сила на акта по изречение първо служителите на закритата комисия по ал. 1 изпълняват функциите си съобразно Правилника за дейността на Комисията за разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия и на нейната администрация и приложимите вътрешни документи на закритата комисия.

(7) Образуваните и неприключили до влизането в сила на закона административни и административнонаказателни производства пред комисията по ал. 1 се довършват от председателя на Държавна агенция „Архиви“.

(8) Образуваните и неприключени до влизането в сила на закона съдебни производства, по които страна е комисията по ал. 1, образувани във връзка с дейността ѝ, се довършват от председателя на Държавна агенция „Архиви“. Процесуалното представителство по висящи спорове на комисията по ал. 1 се осъществява от председателя на Държавна агенция „Архиви“ или от упълномощени от него служители, като извършените процесуални действия се запазват.

(9) За откритите и незавършени процедури и възлагания на обществени поръчки по реда на Закона за обществените поръчки на закритата комисия по ал. 1, правата и задълженията на възложител по смисъла на чл. 5, ал. 1 от същия закон преминават към председателя на Държавна агенция „Архиви“, който ги довършва или прекратява.

§ 19. (1) Предоставените до влизането в сила на този закон недвижими имоти на Комисията за разкриване на документите и за

обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия преминават в управление на Държавна агенция „Архиви“.

(2) Областните управители отразяват промените в актовете за държавна собственост.

§ 20. В Наказателния кодекс (обн., ДВ, бр. 26 от 1968 г.; попр., бр. 29 от 1968 г.; изм. и доп., бр. 92 от 1969 г., бр. 26 и 27 от 1973 г., бр. 89 от 1974 г., бр. 95 от 1975 г., бр. 3 от 1977 г., бр. 54 от 1978 г., бр. 89 от 1979 г., бр. 28 от 1982 г.; попр., бр. 31 от 1982 г.; изм. и доп., бр. 44 от 1984 г., бр. 41 и 79 от 1985 г.; попр., бр. 80 от 1985 г.; изм. и доп., бр. 89 от 1986 г.; попр., бр. 90 от 1986 г.; изм. и доп., бр. 37, 91 и 99 от 1989 г., бр. 10, 31 и 81 от 1990 г., бр. 1 и 86 от 1991 г.; попр., бр. 90 от 1991 г.; изм. и доп., бр. 105 от 1991 г., бр. 54 от 1992 г., бр. 10 от 1993 г., бр. 50 от 1995 г.; Решение № 19 на Конституционния съд от 1995 г. - бр. 97 от 1995 г.; изм. и доп., бр. 102 от 1995 г., бр. 107 от 1996 г., бр. 62 и 85 от 1997 г.; Решение № 19 на Конституционния съд от 1997 г. - бр. 120 от 1997 г.; изм. и доп., бр. 83, 85, 132, 133 и 153 от 1998 г., бр. 7, 51 и 81 от 1999 г., бр. 21 и 51 от 2000 г.; Решение № 14 на Конституционния съд от 2000 г. - бр. 98 от 2000 г.; изм. и доп., бр. 41 и 101 от 2001 г., бр. 45 и 92 от 2002 г., бр. 26 и 103 от 2004 г., бр. 24, 43, 76, 86 и 88 от 2005 г., бр. 59, 75 и 102 от 2006 г., бр. 38, 57, 64, 85, 89 и 94 от 2007 г, бр. 19, 67 и 102 от 2008 г., бр. 12, 23, 27, 32, 47, 80, 93 и 102 от 2009 г., бр. 26 и 32 от 2010 г., бр. 33 и 60 от 2011 г., бр. 19, 20 и 60 от 2012 г., бр. 17, 61 и 84 от 2013 г., бр. 19, 53 и 107 от 2014 г., бр. 14, 24, 41, 74, 79 и 102 от 2015 г., бр. 32 и 47 от 2016 г.; Решение № 12 на Конституционния съд от 2016 г. - бр. 83 от 2016 г.; изм. и доп., бр. 95 от 2016 г., бр. 13, 54, 85 и 101 от 2017 г., бр. 55 от 2018 г., бр. 1, 7, 16 и 83 от 2019 г., бр. 13, 23, 28, 88, 103 и 108 от 2020 г.; изм., бр. 9 от 2021 г.; Решение № 12 на Конституционния съд от 2021 г. - бр. 84 от 2021 г.; изм. и

доп., бр. 53 от 2022 г.; Решение № 13 на Конституционния съд от 2022 г. - бр. 79 от 2022 г.; Решение № 1 на Конституционния съд от 2023 г. - бр. 10 от 2023 г.; изм. и доп., бр. 67, 82 и 84 от 2023 г., бр. 23, 39, 41 и 42 от 2024 г., бр. 49 от 2025 г.; Решение № 7 на Конституционния съд от 2025 г. – бр. 50 от 2025 г.; изм., бр. 54 от 2025 г.; Решение № 8 на Конституционния съд от 2025 г. – бр. 60 от 2025 г.; изм. и доп., бр. 61, 64, 65, 87 и 115 от 2025 г. и бр. 27, 32 и 55 от 2026 г.), в чл. 284а думите „състава на Комисията за разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия или от нейната администрация“ се заменят с „Държавна агенция „Архиви“.

§ 21. В Закона за защита на класифицираната информация (обн., ДВ, бр. 45 от 2002 г.; попр., бр. 5 от 2003 г.; изм. и доп., бр. 31 от 2003 г., бр. 52, 55 и 89 от 2004 г., бр. 17 и 82 от 2006 г., бр. 46, 57, 95 и 109 от 2007 г., бр. 36, 66, 69 и 109 от 2008 г., бр. 35, 42, 82 и 93 от 2009 г., бр. 16 и 88 от 2010 г., бр. 23, 48 и 80 от 2011 г., бр. 44 и 103 от 2012 г., бр. 52 и 70 от 2013 г., бр. 49 и 53 от 2014 г., бр. 14, 61 и 79 от 2015 г., бр. 28 от 2016 г.; Решение № 7 на Конституционния съд от 2016 г. – бр. 49 от 2016 г.; изм. и доп., бр. 62, 71 и 81 от 2016 г., бр. 97 и 103 от 2017 г., бр. 7, 17, 44, 77 и 88 от 2018 г., бр. 17 от 2019 г., бр. 60, 69 и 105 от 2020 г., бр. 80 от 2021 г., бр. 62 от 2022 г., бр. 84 от 2023 г., бр. 13 от 2024 г. и бр. 16, 51 и 69 от 2026 г.), в чл. 45а се правят следните изменения:

1. В ал. 1:

а) в изречение първо думите „Комисията за разкриване на документи и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия“ се заменят с Държавна агенция „Архиви“;

б) в изречение трето думата „Комисията“ се заменя с „Държавна агенция „Архиви“;

2. В ал. 4, т. 2 думите „Комисията за разкриване на документи и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия“ се заменят с „Държавна агенция „Архиви“.

3. В ал. 5 думите „Комисията за разкриване на документи и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия“ се заменят с „председателя на Държавна агенция „Архиви“.

§ 22. В Закона за Националния архивен фонд (обн., ДВ, бр. 57 от 2007 г.; изм. и доп., бр. 19, 42, 78, 92, 93 и 103 от 2009 г., бр. 43, 59 и 101 от 2010 г., бр. 38 от 2012 г., бр. 15 от 2013 г., бр. 50 от 2016 г., бр. 97 от 2017 г., бр. 77 от 2018 г., бр. 17 от 2019 г., бр. 15 от 2022 г. и бр. 55 от 2026 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 12, ал. 3 думата „председатели“ се заменя с „председател“.

2. В чл. 19 се създава т. 3:

„3. Архивът на Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия.“

3. Създава се чл. 22а:

„Чл. 22а. Обект на дейността на Архива на Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия, включително на техните предшественици и правоприемници за периода от 9 септември 1944 г. до 16 юли 1991 г., са документите по чл. 1 от Закона за достъп и разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български

граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия.”

§ 23. Законът влиза в сила три месеца след обнародването му в „Държавен вестник“.

Законът е приет от 52-ото Народно събрание на ……. 2026 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ:

МИХАЕЛА ДОЦОВА